

Фінанси, гроші та кредит

Шамота Г.М.

к.е.н., старший викладач кафедри фінансів,

Готвянська В.В.

студентка

Державний вищий навчальний заклад

«Українська академія банківської справи

Національного банку України»

м. Суми, Україна

СВІТОВІ ВАЛЮТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТАН ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку глобалізаційних процесів у світі досить актуальним є поняття світової економіки. Дана ситуація виникає через те, що світова економіка виступає своєрідним взаємозв'язком між усіма країнами світу, незалежно від їх соціального, політичного чи економічного розвитку. Світова економіка – це «павутиння», яке допомагає співпрацювати різноманітним частинам економічного простору.

Варто відмітити, що саме поява такого інституту, як держава, зумовила виникнення явища фінансової системи. Тому, вона нерозривно пов'язана з її функціонуванням. Держава, використовуючи фінансову систему, збирає та акумулює засоби для фінансування та утримання свого управлінського апарату, а також спрямовує кошти на забезпечення виконання його функцій. Водночас, зазначимо, фінансова система – це сукупність ринків та інших інститутів, які використовуються для укладання фінансових угод, обміну активами і ризиками. Ця система містить у собі ринки фінансових інструментів, фінансових посередників, фірми, які пропонують фінансові послуги, і органи, що регулюють діяльність усіх цих установ.

Світову фінансову систему слід розглядати як сукупність фінансових систем окремих національних економік в межах якої кожна держава виробляє і реалізує фінансову політику, за допомогою власного фінансового механізму.

Проте національні і міжнаціональні фінансові системи дуже щільно взаємопов'язані і переплетені. Тому не дивно, що внутрішня криза в американській фінансовій системі призвела до кризи загальносвітового масштабу.

Фінансові кризи – це складне та багатофакторне явище, яке тісно переплітається з економічними кризами. Багато економістів пов'язують причини фінансових криз з порушенням рівноваги між виробництвом і грошово-фінансовою системою. З'ясовуючи сутність фінансових криз, потрібно пам'ятати, що сучасна економіка складається із фізичної економіки (сектор не фінансових операцій) та грошово-фінансової системи (сектор фінансових операцій).

Остання світова фінансова криза 2007-2009 років мала досить негативні наслідки не тільки для окремих країн світу, а й для усієї світової економічної системи в цілому. Головним її збудником вважаються Сполучені Штати Америки.

Відмітимо, що за підсумками аналітиків, такі негативні процеси, як перевищення безробіття на 9%, зменшення індикатора споживчої довіри до рівня 2009 року та зменшення внутрішнього споживання, яке забезпечує 2/3 доходів Америки свідчить про спад в економіці, та можливість рецесії в цілому. Проте, якщо уряд не використає запобіжних заходів щодо зупинення даного явища, то його наслідки будуть досить відчутні на країнах, які досить активно використовують валюту у вигляді кредитів (Україна, як головний позичальник може досить сильно постраждати).

Як відомо [1], станом на 6 січня 2011 року, Україна є на другому місці серед країн, кредиторів МВФ за даною програмою. У таблиці 1 представлено співвідношення величини зовнішнього боргу України та боргу перед МВФ.

Отже, за даними, представлені у таблиці 1 можна зробити наступний висновок, що за період з 2009 по 2010 роки, державний борг України зріс на 8%, що складає 2,78 млн. дол. США (21,9 млн. грн.). У свою чергу, у розрізі сукупного державного боргу, загальна сума зовнішнього боргу України

зменшилася на 1%, або на 0,177 млн. дол. США (1,55 млн. грн.). Саме тому, можна констатувати той факт, що зовнішній борг перед МВФ також зменшився на 2%, що складає 0,094 млн. дол. США (0,798 млн. грн.).

Таблиця 1 – Зовнішній борг України та частка в ньому кредитних ресурсів МВФ за період з 2009 по 2010 роки

Показники	Рік						Відхилення		
	2009			2010			дол. США	грн.	%
	дол. США	грн.	%	дол. США	грн.	%			
Загальна сума державного гарантованого боргу	34 909 122,39	279 622 070,38	100	37 686 690,45	301 538 747,28	100	2 777 568,06	21 916 676,90	1,08
Загальна сума зовнішнього боргу	15 167 345,13	121 490 434,48	43, 45	14 990 230,97	119 939 835,96	39,7 8	-177 114,16	-1 550 598,52	0,99
Заборгованість перед МВФ	4 951 169,63	39 658 868,75	14,18	4 856 851,16	38 860 637,50	12,8 9	-94 318,47	-798 231,25	0,98
Загальна сума гарантованого зовнішнього боргу	7 954 241,42	63 713 473,80	22,79	9 416 924,48	75 346 696,03	24,9 9	1 462 683,06	11 633 222,23	1,18
Заборгованість перед МВФ	6 139 450,34	49 176 997,25	17,59	6 022 495,44	48 187 190,50	15,9 8	-116 954,90	-989 806,75	0,98

Отже, за даними, представлені у таблиці 1 можна зробити наступний висновок, що за період з 2009 по 2010 роки, державний борг України зріс на 8%, що складає 2,78 млн. дол. США (21,9 млн. грн.). У свою чергу, у розрізі сукупного державного боргу, загальна сума зовнішнього боргу України зменшилася на 1%, або на 0,177 млн. дол. США (1,55 млн. грн.). Саме тому, можна констатувати той факт, що зовнішній борг перед МВФ також зменшився на 2%, що складає 0,094 млн. дол. США (0,798 млн. грн.).

Відносно загальної суми гарантованого зовнішнього боргу, то у даному випадку, ситуація дещо інша. За період з 2009 по 2010 роки він зріс на 18% або на 1,46 млн. дол. США (11,63 млн. грн.). Однак, заборгованість перед МВФ навпаки зменшилася на 2% і склала 0,117 млн. дол. США (0,99 млн. грн.). Дані, які наведені у таблиці 1 свідчать про позитивні зміни щодо погашення зовнішнього боргу перед міжнародними кредиторами, зокрема перед МВФ.

Цікаво відмітити, що за словами экс-міністра економіки України В. Сулова, євро - це зовсім інша світова валюта, яка не є національною валютою, але в той же час, це нова валюта, яка обслуговує, нехай не весь світ, але дуже великий європейський ринок. Як відомо, євро вважається найбільшим конкурентом долара США, так як з моменту його створення економісти передбачали, що євро зможе витіснити долар із світового обігу. Однак, на шляху до отримання статусу резервної валюти євро наштовхується на досить значний перелік проблем.

Як відомо, євро – це досить молода валюта, саме тому ще не до кінця розроблені та закріплені всі особливості грошово-кредитної політики в умовах спільності валюти. Також, країни Євросоюзу мають різний рівень економічного розвитку та інтеграції (негативна ситуація з Італією та Грецією). Останньою проблемою можливо назвати високий рівень бюрократизму та сталість традицій (Великобританія) у фінансово-економічній сфері, що досить сильно ускладнює роботу грошово-кредитної сфери.

Головна причина зростання курсу євро на світовому фінансовому ринку – це «валютна війна», в яку все більше потрапляють розвинуті країни світу. Можливо сказати, що девальвація курсу долара до євро – це реакція світового ринку на наступну емісію долара для підкріплення економіки США.

Як відомо, для запобігання виникнення рецесії в американській економіці, її урядом було прийняте рішення про зменшення дефіциту бюджету за рахунок відміни податкових послаблень та зменшення асигнувань на певні статті бюджету, а не за рахунок емісії. У свою чергу даний крок призвів до того, що долар США припиняє девальвуватися по відношенню до євро, а отже євро до гривні повинно дешевшати. На даний момент часу, торги по євро на міжбанківському валютному ринку закрилися очікуваним зниженням показників співвідношення долару до євро.

Зазначимо, що негативним фактором є те, що у даній ситуації Україна може бути лише спостерігачем «валютних війн», проте вона може понести досить серйозні втрати. Високий курс як долара, так і євро не вигідний для

імпортерів, і в першу чергу для автомобілів і побутової техніки, так як він може підняти ціни на товари.

Варто відмітити, що останнім часом на світовій арені з'явилась нова, поки що віртуальна валюта – АСУ (Asian currency unit). З метою усунення доларизації економік країн східної та південної Азії та полегшення ведення розрахунків між даними країнами у 1998 році Малайзія висунула пропозицію створення валютного союзу. Вже у 2005 році Банк азіатського розвитку заявив, що з наступного року розпочинає віртуальне котирування нової валюти. У даному проекті беруть участь 13 країн: Японія, Китай, Південна Корея та 10 країн з АСЕАН (Бруней, В'єтнам, Індонезія, Камбоджа, Лаос, Малайзія, М'янма, Сінгапур, Таїланд і Філіппіни).

Отже, за даним питанням можливо підвести підсумок що на сьогодні в світі немає такої валюти, яка могла б замінити долар та взяти на себе виконувати ним функції світових грошей. Однак в недалекій перспективі такими валютами можуть стати євро, АКЮ або нова, ініційована Міжнародним Валютним фондом валюта.

Сучасна організація світової валютної системи є недосконалою і світова економічна криза є цьому підтвердженням. Американський долар, будучи де-факто світовою валютою дозволяє США отримувати величезні прибутки від його емісії. А уряд Штатів провадячи грошово-кредитну політику активно користується здобутими долларом перевагами.

Література:

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]/ <http://www.minfin.gov.ua/file/link/246045/file/BD42259B.pdf>.